

Zpráva

o stavu a vývoji
životního prostředí za rok 2019

DEZA, a. s. je výrobcem základních organických látek určených pro další průmyslové využití. Trvale odpovědnému přístupu v komplexní ochraně životního prostředí, protihavarijní připravenosti, provozní bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, je věnována maximální péče.

Představení společnosti

DEZA, a.s., je výrobcem základních aromatických uhlovodíků a dalších chemických látek s více než 120 letou tradicí. Patří mezi významné podniky na světě v oboru zpracování černouhelného dehtu a surového benzolu. Neustálou obnovou a modernizací používaných výrobních technologií se společnost snaží snižovat vliv chemické výroby na životní prostředí.

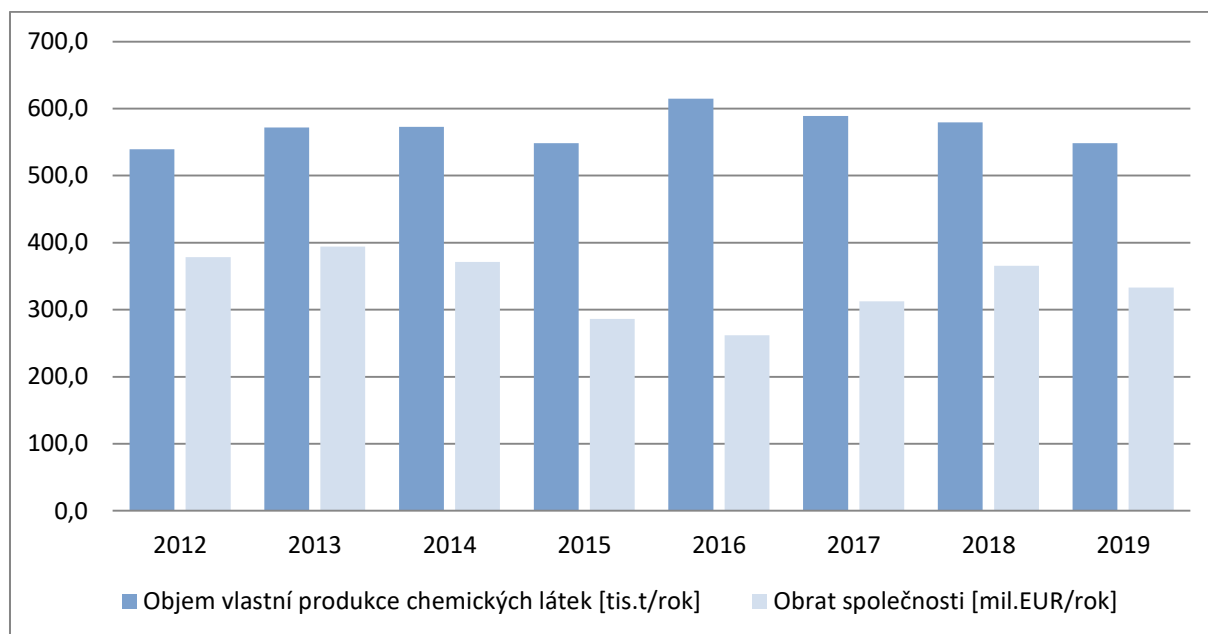
Snižování dopadů výrobní činnosti na životní prostředí a důvěra veřejnosti jsou výsledkem správně nastaveného systému managementu. Celosvětově uznávané systémy ISO 9001 (QMS), ISO 14001 (EMS) jsou ve společnosti DEZA, a.s. certifikovány a pravidelně přezkoumávány. Současně jsou zavedeny systémy 45001 (SMS) a 50001 (EnMS).

Portfolio produktů je velmi široké. Společnost DEZA, a.s. vyrábí aromatické uhlovodíky – benzen, toluen, směs xylenu, dále fenolické látky a polyaromatické uhlovodíky jako např. naftalen, anthracen, karbazol, pyren a dehtové oleje. Z naftalenu je vyráběn ftalanhydrid a následně estery, z anthracenu produkován anthrachinon.

Významným výrobkem je černouhelná smola, která do zámoří je expedována přes firemní překladiště v polském Świnoujście. Chemické výroby jsou provozovány v sídle společnosti ve Valašském Meziříčí a dále v odloučeném provozu Organik v Otrokovicích. Pro dceřinou společnost CS CABOT spol. s r.o. je vyráběna základní surovina pro výrobu sazí.

DEZA, a.s. má moderně řešenou výrobu energií z konvenčních i alternativních paliv, řízené čištění odpadních vod fyzikálně chemickými procesy a biologickými pochody. K minimalizaci produkce nebezpečných odpadů je uplatňována podniková spalovna průmyslových odpadů.

Společnost DEZA, a.s. je dlouhodobým účastníkem projektu Responsible Care a od roku 1996 je nepřetržitě nositelem ocenění RC s právem užívat logo RC. V roce 2016 bylo toto ocenění obhájeno již po osmé v řadě a osvědčení RC s právem užívat logo RC má platnost do října roku 2020.

Investice a rozvoj

Závazek k neustálému snižování dopadů provozovaných činností a služeb na životní prostředí a zdraví lidí je pravidelně promítnut do investičního plánu technického rozvoje. V roce 2019 byly dokončeny nebo investičně podpořeny následující ekologicky smýšlející projekty a realizace:

- Rekonstrukce a modernizace biologické čistírny odpadních vod
- Náhrada provozní plynové pece C-601 elektrickými ohřívači
- Náhrada řídicího systému spalovny průmyslových odpadů
- Zvýšení zásob užitkové vody a měření průtoku na toku Bečva
- Implementace energetického informačního systému ENERGIS
- Náhrada hořáků plynových pecí za nízkoemisní typu LowNOx

Investice [mil. Kč]	2016	2017	2018	2019
Obnovovací	203,0	196,1	185,8	57,4
Rozvojové	127,5	222,5	94,5	144,2
Ekologické	20,15	39,9	45,3	343,9
Celkem	341,5	458,5	325,6	545,6

Za posledních 10 let bylo do ekologizace zařízení investováno více než 1,2 miliardy korun. Dlouhodobě podíl investic do ekologie tvoří více než jednu třetinu celkových investic.

Provozní výdaje na zařízení, související s ekologizací zařízení, dosáhly v roce 2019 nákladů 267,264 mil. Kč. Dalších 4,108 mil. Kč bylo vynaloženo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Ochrana ovzduší

DEZA, a.s. je provozovatelem více než 60 stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší, provozovaných v souladu se závaznými podmínkami provozu a ve shodě s požadavky na nejlepší dostupné techniky (BAT), současně vyjádřené v evropských referenčních dokumentech (BREF).

Celkové emise do ovzduší v roce 2019 a v letech předchozích jsou následující:

Ukazatel [t/rok]	2016	2017	2018	2019
Oxidy síry (SO ₂)	918,265	1 501,555	815,632	834,684
Oxidy dusíku (NO ₂)	700,202	678,929	652,717	582,490
Oxid uhelnatý (CO)	109,988	191,045	81,285	82,212
Oxid uhličitý (CO ₂)	344 430	341 177	329 030	314 670
Tuhé znečišťující látky (TZL)	20,669	25,363	17,681	14,469
Těkavé organické látky (VOC)	18,524	24,554	20,963	18,092
Emise VOC na produkci výroby [%]	0,0032	0,0042	0,0037	0,0033

Emisní úroveň je periodicky ověřována jednorázovými měřeními, prováděnými akreditovanými laboratořemi. Na významných zdrojích jsou uplatňovány kontinuální emisní monitorovací systémy. Náklady za ověřování úrovně emisí dosáhly v roce 2019 výše 1,752 mil. Kč.

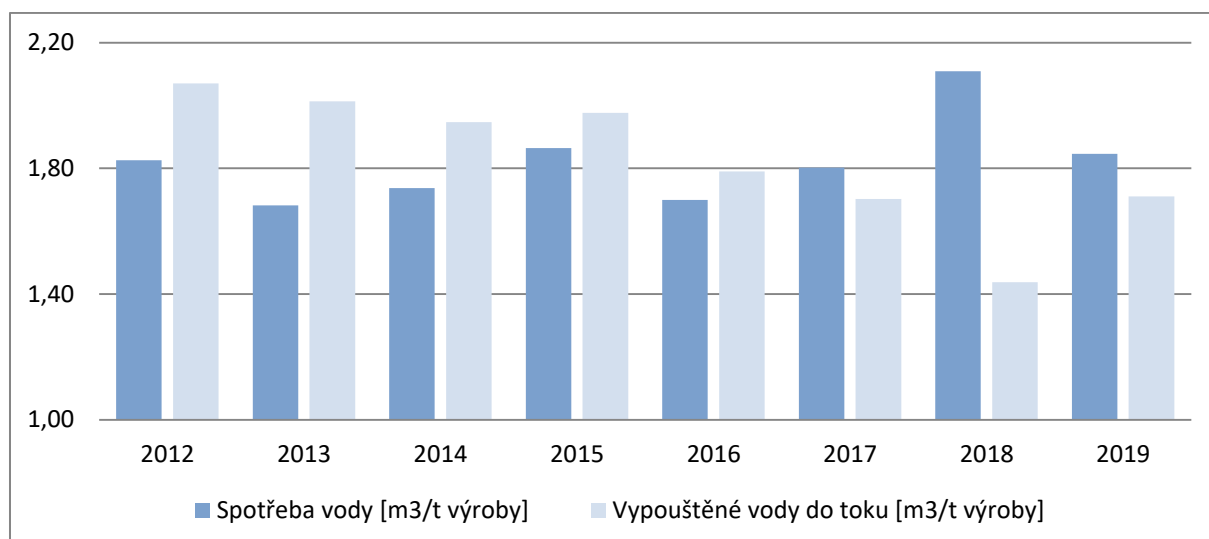
Od roku 2005 je DEZA, a.s. zařazena do evropského systému obchodování s emisními povolenkami skleníkových plynů. Za rok 2019 dosáhly emise CO₂, zahrnuté do agendy EU ETS, úrovně 295 011 tun.

Ve vazbě na denitrifikaci, dovybavení středních spalovacích zdrojů o nízko emisní hořáky a hermetizace výroben, se v nejbližší době předpokládá další snížení úrovně oxidů dusíku a těkavých organických látek.

Ochrana vod

Prioritou DEZA, a.s. v oblasti ochrany vod je minimalizace dopadů technologických odpadních vod z provozů na kvalitu vody, vypouštěné do recipientu. V říjnu 2018 byla zahájena rekonstrukce biologické čistírny odpadních vod, která již splňuje požadavky nejlepších dostupných technik (BAT). Intenzifikace čistírny s náklady ve výši 380 mil. Kč přejde do zkušebního provozu v průběhu května 2020.

Postupné zavádění technik ke snižování úrovně emisí často vede ke zvyšování spotřeby zdrojů, zejména napájecí vody k výrobě tepla a užitkové vody, vynucené přijatými ekologickými opatřeními.

Pravidelně a dlouhodobě je prováděn monitoring podzemních vod. V areálu ve Valašském Meziříčí je provozována hydraulická bariéra, tvořená 11 aktivními vrtly, 5 vrtly vnitřní linie a 13 monitorovacími vrtly, jejichž účelem je zamezení přeskočení kontaminace na podzemních vodách mimo výrobní areál.

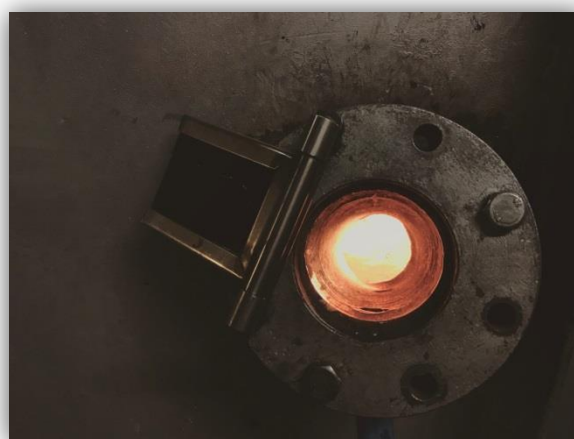
Celkové emise do povrchových vod v roce 2019 a v předchozích letech ukazuje následující tabulka:

Ukazatel [t/rok]	2016	2017	2018	2019
Chemická spotřeba kyslíku (CHSK _{Cr})	28,527	20,810	28,956	29,211
Sloučeniny fosforu (P celk.)	0,451	0,572	0,644	0,360
Sloučeniny dusíku (N anorg.)	21,110	22,584	20,635	24,924
Rozpuštěné anorganické soli (RAS)	690,5	689,0	753,0	723,3
Nerozpuštěné látky (NL)	9,013	6,348	5,408	7,157

Pro vypouštění odpadních vod do vod povrchových, stanovené závaznou podmínkou provozování, jsou stanoveny emisní limity v souladu s požadavkem na dobrý chemický a ekologický stav recipientu.

Průmyslové odpady

Výrobní provozy na sebe logicky navazují tak, že vedlejší a zpravidla méně uplatnitelné produkty jsou jinde zužitkovány jako cenný surovinový zdroj chemických výrob, až v konečné fázi energeticky zhodnoceny jako alternativní palivo. K minimalizaci produkce nebezpečných odpadů je uplatňována podniková spalovna průmyslových odpadů s utilizací tepla, současně provozovaná jako nejlepší dostupná technika. Menší část kapacity spalovny je vyčleněna problematičtým odpadům z regionu. Až nespalitelné odpady nebo jinde lépe uplatitelné odpady jsou předávány specializovaným externím firmám s příslušným oprávněním.

Dlouhodobým cílem společnosti DEZA, a.s. je minimalizace produkce odpadů s trvalým záměrem jejich opětovného využití. Celková produkce odpadů dlouhodobě osciluje kolem úrovně 2,3 %, vztažené k jednotkové produkci relevantní výroby a je uvedena v následující tabulce:

Ukazatel [t/rok]		2016	2017	2018	2019
Produkce	nebezpečné odpady	8 871	6 703	10 245	9 528
	ostatní odpady	3 051	9 738	2 949	18 240
	odstraněno na spalovně	8 884	8 576	9 066	7 548
	celková produkce	11 922	16 441	13 194	27 768
	na jednotku relevantní výroby [%]	2,05	2,79	2,30	5,06

Oprávněným firmám k nakládání s odpady bylo v roce 2019 předáno celkem 19 157 tun odpadů, z toho 3,8 % bylo materiálově využitelných a jen 14,6 % odpadů bylo posuzováno jako nebezpečných.

Chemická legislativa

Pokračují aktivity, směřující k souladu s požadavky nařízení REACH, CLP i pokyny ECHA. Jsou prováděny oznamovací povinnosti, předepsané pro konkrétní chemické látky nebo směsi při vývozu, výrobě a prodeji. Aktivně se podílíme na činnosti sektorových skupin a konsorcií v rámci sdružení CEFIC. Intenzivně spolupracujeme se členy sektorové skupiny CCE (Coal Chemicals Europe) ve věci podání žádosti o povolení (AfA) pro smolu (CAS 65996-93-2) pro vybrané aplikace. Je postupně aktualizována registrační dokumentace výrobků, zahrnující hodnocení rizik látek z hlediska vlivu na zdraví zaměstnanců při výrobě, následných uživatelů při dalším zpracování i z hlediska vlivu na životní prostředí. Jsou revidovány bezpečnostní listy a expoziční scénáře a nabízen zákaznický servis v oblasti REACH. Je prováděn monitoring stavu a testování osobních ochranných pracovních prostředků na jednotlivých provozech podle expozičních scénářů pro látky a přísně kontrolovaných podmínek pro meziprodukty, vedoucí k zajištění vyšší ochrany pracovníků před pracovními riziky.

Spotřeba energií

Spotřebu energií v posledních letech dokladuje následující přehled:

Energie [GJ/rok]	2016	2017	2018	2019
Spotřeba tepelné energie	2 249 675	2 193 374	2 072 622	2 042 154
Nákup elektrické energie	117 246	171 578	146 944	165 697
Výroba elektrické energie	176 992	112 929	138 871	2 424
Celková spotřeba energií	2 366 921	2 364 952	2 219 566	2 207 851

Na podnikový systém centrálního zásobování teplem jsou napojeny místní firmy, zprostředkovaně i domácnosti. V roce 2019 bylo externím odběratelům předáno celkem 254 222 GJ tepla, což je asi 11,1 % celkové produkce. Přebytky a dále nevyužitá tepla slouží k výrobě elektrické energie. Zdrojem tepla jsou chemické výroby, ale i komerční paliva a alternativní paliva z chemických výrob a dále vysoce výhřevné odpady.

Teplárna od roku 2015 je provozována s denitrifikací spalín technikou SNCR, polosuchou metodou odsíření a odprášení spalín na rukávovém filtru. Tyto ekologická opatření, posuzované jako nejlepší dostupné techniky, přispěly k dodržení zpřísněných emisních limitů v následujícím období a současně vedou ke snížení dopadů na životní prostředí při výrobě tepla.

Implementace energetického informačního systému ENERGIS, i zavedení energetického systému managementu hospodaření s energií v souladu s normou ČSN EN ISO 50 001 a stanovení akčních cílů vede k postupnému snižování

energetické náročnosti provozovaných činností, které vykazují v posledních letech sestupný trend.

Kompenzace za znečišťování životního prostředí

Výše poplatků meziročně kolísá ve vazbě na objem výroby, je závislá na skladbě paliv a vstupních surovinách, výsledcích monitoringu, sazbách stanovených legislativou, uplatněných technikách ke snižování úrovně emisí, u skleníkových plynů na spotovém trhu. Náhrady imisních škod jsou dále uplatňovány zemědělsky a lesnický hospodařícími subjekty vyčíslením nedocílené produkce.

Poplatky a náhrady škod [Kč/rok]	2016	2017	2018	2019
Emise odpadních vod do toku	108 593	715 144	316 386	778 425
Exhalace do ovzduší	2 031 000	4 328 400	3 659 200	2 294 400
Náhrady imisních škod	1 201 453	1 275 181	1 150 012	1 144 523
Emise skleníkových plynů	14 555 989	15 622 560	32 606 391	49 965 864

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

Bezpečnost a hygiena práce jsou zajišťovány na bázi systémového řízení, kde dochází k opakovaným školením zaměstnanců a k celkové osvětě v této oblasti. Následně dochází ke kontrolní činnosti vedoucími pracovníky společnosti. Nepozornost a podcenění rizika jsou hlavními příčinami úrazů.

V roce 2019 bylo zaznamenáno 18 pracovních úrazů s následnou pracovní neschopností, z toho žádný úraz nebyl smrtelný a nebyla registrována žádná nemoc z povolání. Z těchto 18 úrazů bylo statisticky nejvíce úrazů zaznamenáno při manipulaci s nástroji a předměty.

Pracovní úrazy zaměstnanců	2016	2017	2018	2019
Počet pracovních úrazů	12	11	10	18
Frekvence úrazů ¹⁾	7,4	6,9	6,2	11,2
Četnost úrazů ²⁾	1,20	1,10	0,98	1,76

Poznámky: ¹⁾ počet úrazů na milion odpracovaných hodin; ²⁾ počet úrazů na 100 zaměstnanců

Hygiena práce je zajišťována monitoringem pracovních pomůcek, měřením koncentrace škodlivin v pracovním prostředí, zajišťovaným vlastní akreditovanou analytickou laboratoří. Zjištěné výsledky jsou podkladem pro kategorizaci prací a jsou promítnuty do plánu nápravných opatření.

Prevence a provozní bezpečnost

Vzhledem k množství a s ohledem na rizikovost skladovaných chemických látek se řadí provozovny DEZA, a.s. mezi objekty, na které jsou kladeny zvýšené požadavky na prevenci závažných havárií. V technologii se proto uplatňují akční a pasivní prvky preventivní ochrany, které umožňují včasnou detekci nestandardních stavů a umožňují provedení adekvátních opatření, vedoucích k zamezení havarijní situace.

Každoročně probíhají pravidelné nácviky havarijní připravenosti, zpravidla za účasti podnikového hasičského záchranného sboru, který se rovněž podílí na dobrovolném systému TRINS, který nabízí nepřetržitou pomoc při řešení mimořádných situací spojených s přepravou či skladováním nebezpečných látek na území ČR.

Identifikační údaje

Obchodní jméno: **DEZA, a.s.**
 Sídlo společnosti: Masarykova 753
 Krásno nad Bečvou
 757 01 Valašské Meziříčí
 Provoz Organik: třída Tomáše Bati 1764
 765 02 Otrokovice
 Identifikační číslo: 00011835
 VAT: CZ 00011835
 Telefon: +420 571 691 111 (recepce)
 +420 571 69 2110 (dispečink)
 Datová schránka: av3cdzk
 Email: info@deza.cz
 Webová stránka: www.deza.cz

Systémy řízení a certifikáty

Responsible Care
od roku 1994

ČSN EN ISO 9001 (QMS)
od roku 1996

ČSN EN ISO 14001 (EMS)
od roku 2012